

**Прем'єр-міністру України
Шмигалю Д.А.**

**Копія: Міністру розвитку економіки,
торгівлі та сільського господарства
України
Петрашку І.Р.**

Шановний Денисе Анатолійовичу!

Асоціація «Союз птахівників України» та Асоціація «Свинарі України» засвідчують Вам свою повагу та звертаються з наступним.

Приводом для нашого звернення стало різке збільшення вартості кормів через ситуацію, яка складається на ринку зернових протягом останніх двох місяців, та відповідно негативного впливу на собівартість виробництва продукції тваринництва.

Зерновиробництво є одним із найважливіших стратегічних секторів аграрної галузі. Будь-які тенденції і тренди ринку зерна мають безпосередній вплив на стан розвитку всього аграрного сектору України, а також відображаються на ціновій ситуації щодо багатьох харчових продуктів, зокрема продукції тваринництва.

Несприятливі погодні умови цього року спричинили суттєве скорочення врожаю зернових та олійних культур. Через значне скорочення внутрішньої пропозиції та високого попиту на зернові на світовому ринку, протягом останніх двох місяців спостерігається галопуюче здороження зерна, в тому числі фуражного, яке використовується у виготовленні комбікормів.

Зростання вартості комбікормів, які в структурі собівартості продукції птахівництва та свинарства у середньому займають 65-70%, призводить до відповідного росту витрат на виробництво продукції згаданих галузей. Порівнюючи жовтневі цінові тренди закупівлі основних зернових культур порівняно з жовтнем минулого року, відзначаємо ріст закупівельних цін на фуражну кукурудзу на понад 65%, фуражну пшеницю — на 57%, соняшниковий шрот — на 39%, соєвий шрот — на 42%. Відповідно вартість готового комбікорму нині зросла порівняно з аналогічним періодом минулого року на 40-45%.

Ситуація у птахівництві

В умовах коли ціни на продукцію птахівництва фактично прив'язані до купівельної спроможності населення, яка була і залишається низькою, ріст собівартості виробництва призведе до збитковості виробництва м'яса птиці та яєць в 4 кварталі цього року, і буде надалі збитковим без суттєвого збільшення відпускних цін. На сьогодні, збитковість виробництва м'яса птиці становить - -12%, а яєць - -17%.

До відома: за даними Держкомстату України, в 2019 році рентабельність виробництва продукції птахівництва навіть при значно менших цінах на комбікорм, була від'ємною (м'яса птиці - -3,7%, яєць - -23,5%). Окрімі підприємства-виробники м'яса птиці, які мають повну вертикальну інтеграцію, закінчили минулий рік з позитивною рентабельністю на рівні 3-7%.

Ще один показник, що підтверджує кризову ситуацію в галузі, це ціни на кінцеву продукцію птахівництва. Так, середні відпукні ціни на м'ясо птиці у вересні 2020 року порівняно з аналогічним періодом минулого року зменшились на 15%. Середньорічні відпукні ціни на яйця взагалі зменшуються третій рік поспіль – на 12%, 15% і цього року на 13%. Тобто, при минулорічній збитковості виробництва, суттєвому рості собівартості протягом поточного року, маємо ще й зниження відпукніх цін як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Наслідки цього відчуваємо вже зараз - зменшення обігових коштів, зниження конкурентоздатності на зовнішніх ринках, збитковість і закриття низки підприємств, скорочення поголів'я, обсягів виробництва харчових яєць та їх експорту.

Ситуація в свинарстві

Промислове свинарство в Україні впродовж кількох останніх років існує в непростих ринкових умовах, що відображається не тільки на стані та динаміці галузі, а й на раціонах українців. Так, чисельність свинопоголів'я в країні та, відповідно, виробництва свинини демонструють негативну динаміку, кількість сільськогосподарських підприємств, що утримують свиней, зменшується щорічно. Подальший розвиток галузі ставить під ризик поширення АЧС у країні та «експортна ізоляція», спричинена ним. Усупереч цим несприятливим обставинам, нещодавно промисловий сектор свинарства продемонстрував сигнали поступового відновлення. Проте ситуація, що нині складається на ринку сільськогосподарських культур, може не тільки нівелювати довгоочікувані здобутки, а й повернути свинарство України до стагнації.

Так, оператори ринку свинини висловлюють занепокоєння через різке підвищення цін на кормові інгредієнти упродовж вересня-жовтня. Причиною посилення пессимістичних настроїв серед виробників є те, що здороження кормів суттєво впливає на собівартість вирощування свиней через превалюючу частку витрат на годівлю у її структурі — у середньому 70%. Якщо на початку року середня собівартість виробництва комбікорму «Фінішер», який формує понад 2/3 виробничих витрат на годівлю, складала 4,9 грн/кг, то у середині жовтня цей показник перевищив 7 грн/кг, тобто зріс майже на 43%. Відповідно, якщо на початку року собівартість вирощування свиней забійних кондіцій коливалася в межах 39-44 грн/кг, то враховуючи ціни на кормові інгредієнти у жовтні сукупні витрати зросли до 43-46,5 грн/кг, що відповідає діапазону коливання закупівельних цін на свинину в жовтні 2020-го. При цьому ціни закупівлі цієї осені у середньому на 3% поступаються котируванням вересня-жовтня 2019-го і, згідно з прогнозами, можуть надалі послаблюватися.

Зазначимо, що критичність ситуації обумовлює не тільки те, що вітчизняні виробники свинини нестимуть збитки, а ще активніший вихід операторів з галузі та припинення реалізації проектів подальшого розвитку. Це, відповідно, призведе до чергового скорочення промислового поголів'я свиней в країні, що згодом відгукнеться послабленням промислової пропозиції відповідного виду м'яса та його здорожчанням не тільки в закупівлі, а й збільшенням кінцевих цін на полицях роздрібних торгових мереж. Дефіцит внутрішнього ринку свинини намагатимуться

компенсувати за рахунок закупівлі м'ясної сировини за кордоном, що негативно позначиться на рівні самозабезпеченості країни свининою.

У цих надскладних для галузей умовах, виробники ще й зіштовхнулися з проблемою закупівлі зернофуражних культур для виробництва комбікормів. Розуміючи, що цьогорічний врожай буде значно нижчим, ніж торік, та спостерігаючи за постійним збільшенням вартості зернових, виробники утримуються від його продажу. Створюється штучний дефіцит, який лише підігриває ринок та підвищує цінові пропозиції зі сторони експортерів, виробників комбікормів та споживачів зерна. Така ситуація може мати катастрофічні наслідки для галузей тваринництва.

Окремо хочемо звернути Вашу увагу на важливість правильного формування та контролю за виконанням балансу зернових, зокрема кукурудзи.

У минулому маркетинговому році, з вироблених 35,9 млн.тонн кукурудзи експортували 30,3 млн.тонн, що при внутрішній потребі в 7,0 млн.тонн призвело до скорочення перехідних залишків та росту цін в квітні-травні цього року внаслідок мінімальної пропозиції на ринку.

При прогнозованому Мінекономіки України цьогорічному врожаю кукурудзи в обсязі 33,0 млн.тонн, очікування врожаю експертами ринку є набагато пессимістичними, і, як нам здається, більш реалістичними, – 27-28 млн.тонн. Зараз розпочинається активний експорт кукурудзи по мірі збору врожаю. При таких кардинально різних оцінках виробництва, ми як галузі, що є найбільшими споживачами фуражної кукурудзи, вкрай стурбовані необхідністю правильно сформованого балансу попиту та пропозиції з метою недопущення неконтрольованого експорту та виникнення дефіциту для задоволення внутрішніх потреб тваринництва в культурі. Україна може мати повторення гіркого досвіду 2003 року, коли була вимушена закуповувати зернові за кордоном за набагато вищими цінами, ніж ті, за якими було їх експортовано.

Уже сьогодні спостерігаємо за досить активним експортом пшениці, який станом на 23.10.2020 року становить 10,0 млн.тонн. Це при тому, що додаток до зернового Меморандуму, підписаний Мінекономіки із учасниками ринку зерна, передбачає граничний обсяг експорту у 2020/2021 маркетинговому році на рівні 17,5 млн.тонн.

Просимо Вас, шановний Денисе Анатолійовичу, внести до додатку зазначеного Меморандуму узгоджені з учасниками ринку загальні річні обсяги експорту кукурудзи, як основної фуражної культури. Закликаємо прискіпливо віднестися до питання формування балансу зернових та забезпечити безумовний контроль за його виконанням задля збереження галузей тваринництва та гарантування продовольчої безпеки держави.

Ми не є прибічниками введення будь-яких експортних обмежень, однак в разі неконтрольованого порушення балансових показників щодо зернових культур, будемо вимушенні звертатися до керівництва держави щодо запровадження заходів державного регулювання для забезпечення галузей тваринництва фуражем в необхідних обсягах (6,5 млн.тонн) та відповідно населення - продуктами харчування за доступними цінами.

У разі виникнення дефіциту фурожних зернових культур на внутрішньому ринку та збереження високих цін на них, ми прогнозуємо масові зупинки підприємств з виробництва комбікормів, скорочення виробництва м'яса птиці та свиней, ще більше зменшення обсягів виробництва яєць, значне підвищення вартості цих базових та соціально значущих товарів для кожного пересічного українця.

Додаток: розрахунки середньогалузевої рентабельності виробництва продукції птахівництва на 2 арк. в 1 прим.

З повагою,

Голова Ради Директорів
Асоціації «Союз птахівників України»

О.Бакуменко

Президент
Асоціації «Свинарі України»

О.С. Юрченко

Додаток до листа
Асоціації «Союз птахівників України»
та Асоціації «Свинарі України»

Калькуляція собівартості 10 штук яєць 1 категорії, грн. з ПДВ

№	Показники	на 01.10.2019	на 01.10.2020	Відхилення
I	Всього виробничі витрати, в т.ч.:	10,85	13,88	28%
	корми	7,72	11,03	43%
	ветпрепарати	0,20	0,22	13%
	амортизація	0,22	0,25	15%
	енергоносій	0,12	0,12	-2%
	заробітна плата з нарахуваннями	0,35	0,34	-3%
	витрати від падежу птиці	0,29	0,10	-65%
	амортизація птиці	1,75	1,60	-8%
	інші виробничі витрати	0,20	0,21	3%
II	Інші витрати, в т.ч.:	3,68	3,40	-8%
	витрати на сортування та фасування	1,82	1,71	-6%
	адміністративні витрати	0,27	0,23	-17%
	збутові витрати	1,42	1,43	1%
	інші операційні витрати	0,17	0,03	-82%
III	Всього витрат	14,53	17,28	19%
IV	Повна собівартість 10 штук яєць, з ПДВ	17,43	20,73	19%
V	Середня реалізаційна ціна, грн/ 10 шт.	16,80	17,10	2%
VI	Рентабельність	-3,63	-17,51	

Калькуляція собівартості 1 кг м'яса бройлерів 1 категорії, грн. з ПДВ

№	Назва статей витрат	на 01.10.2019	на 01.10.2020	Відхилення, %
I	Виробнича собівартість , в т.ч.:			
	вартість 1 гол. добового молодняку	5,06	5,29	5%
	корми	16,63	23,40	41%
	ветпрепарати	1,13	0,99	-12%
	Зарплата персоналу та нарахування на заробітну плату	3,79	3,82	1%
	Енергоносій	1,96	2,23	14%
	Загальновиробничі матеріальні витрати	3,45	3,30	-4%
	Амортизація	1,26	1,19	-6%
II	Інші витрати	5,14	4,95	-4%
III	Всього собівартість виробленої продукції з ПДВ	38,42	45,17	18%
IV	Середня реалізаційна ціна, грн./1 кг	42,40	40,36	-5%
V	Рентабельність	9,39%	-11,92%	

Собівартість виробництва свинини, ціни реалізації та рентабельність, грн. з ПДВ

№	Назва статей витрат	20.10.2019	20.10.2020	Відхилення
I	Виробнича собівартість	37,82	43,22	14,3%
	в т.ч. прямі матеріальні витрати	28,27	33,17	17,3%
	корми	25,9	30,64	18,3%
	ветпрепарати	2,37	2,53	6,8%
	Заробітна плата персоналу та нарахування на фонд оплати праці	4,35	4,56	4,8%
	Енергоносії	2,26	2,41	6,6%
	Загальновиробничі матеріальні витрати	1,14	1,19	4,4%
	Амортизація	1,8	1,89	5,0%
II	Інші витрати	2,51	2,69	7,2%
III	Усього собівартість вирощування свиней забійних кондицій	40,33	45,91	13,8%
	Середня ціна реалізації на забій, грн/кг	45,71	44,57	-2,5%
	Рентабельність	13%	-3%	

Вартість закупівлі зернових культур і продуктів переробки олійних культур, грн/т

Назва культури	на 01.10.2019	на 01.10.2020	Відхилення	
			грн.	%
Кукурудза фуражна	4 050	6 750	2 700	67%
Пшениця фуражна	4 600	7 200	2 600	57%
Соєвий шрот	10 200	14 500	4 300	42%
Соняшниковий шрот	5 250	7 300	2 050	39%
Соєва макуха	9 300	13 700	4 400	47%
Соняшникова макуха	4 300	6 400	2 100	49%